

Háttéranyag

a „Szabályozás és az MKKR egymásra hatása” műhelymunkához

2015 februárjának végére lezárult a Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) fejlesztésének egyik meghatározó szakasza. Döntés született az MKKR szintjeinek számáról, a szintleíró jellemzőkről, a besorolásra került képesítésekről¹ és azok szintjéről, az MKKR és az Európai Képesítési Keretrendszer megfeleltetéséről, továbbá az adott végzettséget és képesítést igazoló okiratokban az MKKR és EKKR szint feltüntetéséről, valamint egy „képesítési testület” felállításáról.

A nemzeti képesítési keretrendszereknek sokféle tipológiája létezik. A szabályozás és működtetés perspektívájából tekintve a különböző nemzeti keretrendszereket alapvetően 3 kategóriába sorolhatjuk:

1. reformáló keretrendszer: amikor a képzéspolitikát a reformfolyamatok/programok meghatározó hajtóereje, és a keretrendszer koordináló és integratív funkciója révén egyfajta kormányzási eszköze az egész életen át tartó tanulásnak,
2. normatív (regulatív) keretrendszer: amikor a keretrendszer szabályozza a minőségbiztosítás eszközein keresztül az oktatás és képzés képzési rendszereiben zajló folyamatokat (a képesítések akkreditációját, képesítések létrehozásának és megszerzésének folyamatát, a képzés nyújtásának engedélyeztetési eljárásait, stb.),
3. transzparenciát szolgáló és kommunikatív keretrendszer: amikor a keretrendszer nem vonja el, írja felül el az oktatási, képzési ágazatok képzési rendszereiben meghatározott funkciókat és hatásköröket, hanem a keretrendszer tanulási eredmény szemléletének és strukturális hozzáadott-értékének megfelelően próbálja kiaknázni az átláthatóság, kommunikáció és partnerség előnyeiben és a közvetett szabályozási eszközjellegben rejlő lehetőségeket.

A Magyar Képesítési Keretrendszer koncepciója² alapján egy kommunikatív keretrendszer. A kommunikatív keretrendszerek számos lehetőséget és előnyt rejtenek magukban, úgymint:

- a képesítések konzisztenciájának javulása,
- nagyobb transzparencia az egyének és a munkáltatók számára,
- a képesítésekhez elvárt tanulási eredményeknek és a képesítések megszerzéséhez vezető tanulási utak átláthatóságának növelése,
- referencia a nem formális és informális tanulás eredményeinek elismeréséhez,
- az érintett és érdekelt partnerek együttműködési fóruma (bizalom és elkötelezettség).

A képesítési keretrendszerek használatba vétele és potenciáljának kiaknázása egy hosszabb *fejlesztési-értelődési* folyamat. Nemzetközi példák alapján ez a folyamat több szakaszra osztható: a.) keretrendszer létrehozása → b.) formális döntés → c.) kezdeti operatív szakasz → d. fejlett operatív szakasz → e.) felülvizsgálat és újradefiniálás. Jelenleg az MKKR folyamat az első szakasz végére ért, s a közeljövő kérdése a következő két szakasz: a formális döntés és a kezdeti operatív szakasz jellemzőinek a meghatározása. A kettő egymástól nehezen választható szét, és hatnak illetve visszahatnak egymásra. A formális döntési szakasz alatt az a szabályozási és szervezeti folyamat értendő, amely megteremti az MKKR jogszabályi alapját, felhatalmazza azt az intézményt, amelyik a

¹ Az MKKR szintjeire az alábbi képesítések kerültek besorolásra: az alapfokú iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány (MKKR 2. szint), a HÍD I., II. program tanúsítványa (MKKR 2. szint), a középfokú végzettséget tanúsító bizonyítvány (MKKR 4. szint), az érettségi bizonyítvány (MKKR 4. szint), az OKJ szakképzései (MKKR 2-6. szintek) és a felsőoktatási szakképzés (MKKR 5. szint), az alapképzés (MKKR 6. szint), mesterképzés képesítései (MKKR 7. szint) és a doktori fokozat (MKKR 8. szint).

² A Kormány 1229/2012. (VII. 6.) Korm. határozatát megalapozó előterjesztésben foglaltak és az MKKR Szakmai Munkacsoport ülésén elfogadott keretrendszer elvek alapján, az MKKR a kommunikatív keretrendszer jellemzőivel mutat rokonságot.

jogi aktusban meghatározott illetékességi területen biztosítja a keretrendszer érvényesülését, működését és hitelességét. A kezdeti operatív szakasz alatt azoknak a szervezeti és implementációs mechanizmusoknak, eljárásoknak, tevékenységeknek a kialakítása és működtetése értendő, amelyek biztosítják az érdekeltek és érintettek bevonását, szerepük és felelősségük meghatározását, a kommunikatív keretrendszer nyújtotta potenciál minél eredményesebb kiaknázását, valamint az MKKR szintekre sorolás kritériumainak gondozását, fejlesztését, illetve a besorolások minőségbiztosítását, a keretrendszer további fejlesztésével kapcsolatos kérdések megvitatásának szakmai lehetőségét.

A fent bemutatott helyzetkép alapján a „Szabályozás és az MKKR egymásra hatása” műhelymunka célja annak a megvitatása, hogy

- a szabályozás perspektívájából milyen potenciált rejt magában egy kommunikatív keretrendszer (mire lehet alkalmas az eszköz),
- milyen szabályozási háttér tudja leginkább támogatni, hogy az MKKR alkalmassá váljon arra a feladatra, amit neki szánunk,
- milyen intézményi és implementációs folyamatok szükségesek, hogy az MKKR közvetett szabályozási és irányítási eszközként működjön.

A műhelymunka során az alábbi orientáló kérdések mentén tervezzük a műhely céljaiban megfogalmazott témát megvitatni:

- Milyen ágazati, ágazatközi és szakpolitikai célokhoz kapcsolódhat a képzési keretrendszer működése?
- Milyen reális szerepe lehet az MKKR-nek a hazai oktatási és foglalkoztatáspolitikai változásokban?
- Milyen közvetett irányítási és szabályozási eszközjelleg rejlik az MKKR-ben?
- Hogyan biztosítható a besorolások hitelesítése?
- Milyen intézményi háttér támogatása szükséges?
- Milyen implementációs folyamatokat kapcsoljunk az MKKR-hez?
- Hogyan lehet az MKKR folyamatban érintett társadalmi partnereket leginkább mozgósítani?